

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Az abrudbányai szerencsétlenekre vonatkozólag kiadott főkormánybiztosi rendelet Bihar Márton urhoz.

A' havasokon öszszecsoportosult lázzadó oláh csorda feldulá Abrudbánya és Verespatak virágzó bánya városokat és kiöfé, istentelenül legyilkolá annak magyar lakóit még a' jobb szellemű oláh ajkukat is, vének, ifiak, csecsemők áldozatul estek a' csorda vaddühének, igen igen kevés gyámoatlanok, özvegyek és árvák menthetvén meg puszta életöket; azt tevék mit a' szerencsétlen Zalathnával minapában elkövetének.

Fáj a' lelkem mióta ezen borzasztó eseményről értesültem, hiszem, hogy érzékeny részvétellel veszi ezt a' nemzet és a' kormány.

De a' történetet már meg nem történtté tenni nem áll hatalmunkban, azonban annyit megtenni a' kormánynak feladata és kötelessége, hogy a' bűnösök méltólag lakoljanak.

Feladata 's egyszersmind kötelessége a' kormánynak az inségre jutott szerencsétlen menekülteket kitelhetőleg gyamolítani és előre gondoskodni arról, hogy az öket illető javak menyinyiben visszaszerelhetetnek és meg vannak, számukra megöriztessenek, hogy a' rövid időn meghódítandó rablók kezei közt levő temérdek zsákmányok mások által el ne sajátittassanak, fel ne prédáltassanak, hanem illető tulajdonosaik azokat valahára nyerjék vissza, 's hogy a' rablók tulajdon vagyoni az okozott károk megtérítése alapjául szolgálandók hiv kezelés alá kerüljenek.

A' kormány ezen feladatát hiszem teljesíteni akkor, midőn önt ezennel a' fennebbiek sikerítésül kormánybiztosnak kinevezem Abrudbánya, Verespatak és Zalathua vidékére 's illetőleg a' lázzangó csordák által meglepett havasokra.

Miből kifolyólag önnel ezennel rendelem a' mint következik:

1) Maga mellé vegye föl 'abrudbányai volt főjegyző Fúzi Sámuel urat, ki azon tájékkal 's min-

den környületeivel hasonlólag ismeretes, ki önnel e' fontos hivatásában mindenekben segéd kezet fog nyujtani.

2) Mindenek előtt készítsen öszszeirást az Abrudbányai- és Verespatakról menekült szerencsétlenek iránt. kik Kolozsvárra, N. Váradra, Brádra vagy más helyekre vonták meg magukat, ezt tegye a' minapában feldult zalathnai menekültekkel is, ezen öszszeírásban kimutatván minden családtagokat, a' menekültek jelen állapotát, mivel vannak ellátva, mi kívántatik az álladalom által mint részökre adandó rögtönös segedelmekre, és hogy az álladalom minden jó szándéka mellett is mostani körülmények között nem képes öket kellőleg ellátni, folyamodjék ön Kolozsvár, N. Várad 's más helységek polgárai már e' részben tanusított emberszeretetökhöz, 's kérje fel öket a' kereszténység nevében, hogy szállással 's egyéb kitelhetőkkel szerencsétlen embertársaikat egy időre segedelmezék, folyamodjék a' magán segélyek gyűjtéséhez, miben a' két Magyarhon már anynyi áldozat készséget tanusított, magam részéről is a' lehető magán segedelmet meg nem vonom.

3) Tegye magát érintkezésbe az illető katonai főparancsnoksággal, hogy midőn vitéz sergenek e' havasokra béjutnak és ön ottan ebéli működését megkezdheti, nyomban jelenjék meg az illető helyeken, a' hol vegye birói hűséges keze alá a' menekültek még netalán találtatható vagyoni, azokról készítsen hiteles öszszeirást és ne engedjen azokból valamit elsajátittatni, becsültesse meg káraikat az e' részben kiadott rendszabályok utmutatása nyomán.

Vegye hiteles öszszeírásba a' legyilkolt minden szerencsétlenek javait, megjegyvezve menyinyire végére járhatni a' volt tulajonosok neveit, hogy azok a' netalán ezután megjelenendö követelöknél és örökösöknél a' szerint átadathassanak.

Hasonló öszszeírás készitendö a' lázzadó kezei között találtatandó mindennemű zsákmányokról és ezek is hiv kezen megörzendök, hogy a' magokat jelentendö tulajonosoknak visszaszolgálathassanak.

Továbbá a' havasi lázadók javai ingók és ingatlanok már eddig kibocsátott rendeletek nyomán az álladalom számára lefoglaltatni határoztatván, ezeket ön foglalja le, vegye külön összeírásba, melyek az országban a' lázadás által okozott károk megtérítése alapját tevéen illő hogy azok el ne préálattassanak és más kezekre ne kerüljenek.

Mindenek összeírásokra és hivatása körébe eső munkálatok végbevitelére ön alkalmas egyéneket maga idejében vehet fel. Eljárása közben idő szeriat tudósításait elvárom.

E' hivatás fontos és terhes, de meg vagyok győződve, hogy önnek hely és tárgy ismeretese gitendi a' sikert, valamint abban is meg vagyok győződve, hogy most, midőn a' haza körülményei minden képes és hű honfiak szolgálatát igénybe veszik, ön magán ügyei hátrahagyásával is ezen hivatást elvállalandja — a' közérdek 's a' szegény szereacsélenek sorsa is megvárja ezt öntől.

Az illető katonai főparancsnokságot arra, hogy önt e' hivatásában mindenekben segítse egyuttal fölkértem, az illető hatóságokat és minden egyéneket pedig ezen rendeletemnél fogva önnek 's e' részbeni intézkedéseinek irányában pontos engedelmességre és közremunkálásra kötelezem.

Szentiványi Károly,
orsz. teljh. biztos.

— — —
Az erdélyi hadi főparancsnokságtól.

Nyugalmazott százados Hamari Tamás ur, fogarasmegyei vésztörvényszék bírój., 10 napi működésének díját, 20 ezüst forintban, a' hon oltárára visszaajándékozta, 's ezen felül szives volt a' haza szükségeinek fedezésére 1 köböl búzát, 2 köböl elegy gabonát és 5 köböl zabot ajánlani; mely adományért és ajánlatért a' haza nevében hála köszönet nyilvánítottatik.

N. Szében, maj. 25. 1849.

Nem hivatalos rész.

Barátom Feri! Egy őszinte észrevételt igtatok lapodba. 1848-ki márt.

15-ke az addig, emberiségünk gyalázatára fenállott polgári osztályokat, az egyenlőség kimenetelével megszüntette; az egy anyagból teremtett emberi nemzet nem csak Isten előtt, hanem polgári társaságunkban is istennek saját törvénye szerint egyforma lett.

Országunk 1848-ki márt. 15-ke előtt az igazságunk toriképe, jelenben az Igének megtestesülése, ha a' rossz akarat újból el nem fogja torzítani.

Az elmúlt idők, nevelés és az érdekek sok balítéleteket rögzítetett meg bennünk, legalább sokakban közülük, melyekből kivetkezni nem tudunk, sokan nem is akarnak.

Ezen ok az egyenlőség új 's üdvös tanának sok ellenségeit lappangtatja. Lappagnak, mert az

új törvények a' hon 99/100-nak kívánatosak lévén, ez ellen ágitálni 's életbe léptetését hátráltatni, veszedelmes lenne.

Az 1848-ki márt. XVII. t. cz. a' kiváltságos osztálynak korteskedéssel hivatalra jutott egyéneit hagyta meg hivatalban, kiknek jellege többnyire nagyon találva van, azok által, kik azt mondják, hogy egyik tisztujtástól a' másikig ellenzékiek, ha akkor hivatalbeliek lehettek, az újabb tisztujtás utolsó évéig pecsovicsook voltak.

Az 1848 ki XVI. t. cz. a' közgyűléseket választmányokkal pótolta.

A' választmányok a' kiváltságos osztály érdekében alkottattak; mert a' kiváltságoltak a' néprunalom gyűlött terhének, melyet az elmúltak nehéz emléke felelmissé tett, reájuk nehezedésétől kétségbe voltak esve. Nem lehet hibáztatni; más is úgy tett volna, de nem csak azért alkottattak a' kiváltságoltak érdekében, hanem azért is, mert a' hatalmat és a' hivatalokat osztályosaik birtokában úgy remélhették megtarthatni 's az egyenlő teherviselés szokatlan súlyát így remélették megkönnyebíthetni.

Nem volt rossz számítás; jelei naponként mutatkoznak.

E' jelek az 1848. XVI és XVII. tör. czikk. fogantatásában keletkeztek.

Ezen törvény czikkek a' kiváltságosak és burocratia hasznát 's felül emelkedését alapítják meg.

Ezen törv. czikkek ápolójai közt léteznek a' legtöbb reactionariusok.

A' reactionariusok pedig a' szabadság ügyét hátráltatják, ha minden kormány kezeikbe megyen megölik.

Vitéz hadsergünk míg az olyanoktól meg nem tisztult, előhaladai nem, csak retirálói tudott.

Országos polgári kormányunk míg az oly madarak meg nem szöktek, vagy császári protectio alá nem húzódtak nem tudott sikerrel működni.

Új kormányunk tisztán van alkotva, beone a' féle sepredékeket nem hiszek; de még sem hiszem, hogy kellő sikerrel dolgozhassék míg vidékeken, megyénkint, mint ők maguk megtisztultak, a' választmányok és hivatalnokok is meg nem tisztulnak. Ha oly magosan tisztulni kellett a' kormánynak, mennyivel inkább szükséges a' tisztulás vidékeken, hol egy rossz szellemű ember a' tudatlanok közt ezereket mételyesíthet meg, ezer módon hátráltathatja az ügyek előhaladását.

A' megyéket is restaurálni kell.

Míg nem restauráljuk a' megyéket, az alispán felelősségét miadig a' választmányra tolja; a' népben mindig ellenségét nézi: minden alkalmat megragad, hogy vesztett urberiségét a' tojasokig kárpótolja; minden telket vagy földet, mely bírósága elébe kerül, curialis helynek itéli, még az ujoaczállitáson is egy hónapig kérődzik 's végre

is a' helységeknek adja ki, hogy a' hogy tudják úgy állítsák ki ujonczákat 's még most is minden pillanatnyi aggasztó hirre aláírná az unbedingte Unterwerfungot. A' táblabíró minden teherrel felmentené a' tisztviselőket. A' sz. bíró még most is botoltatja a' népet 's úgy veszi teljességbe a' kormány rendeleteit, hogy 20—30 fegyvereit most is szobájában függve tartja, pedig az álladalom az olyat hazsárulónak nevezi. Más bírói eljárásait illece fizetésén kívül egész éven huzza a' 3 pftos élelmi biztosítást 's egyik kötelességét sem teljesíti kellőleg, mert a' judicialisokra nem érkezik, pedig az előleges költségeket felveszi 's az élelmezési műtelt pedig jegyzőkre bizza, és mégis ujonczozáson 100 pftért, kit már a' megyében bevettek honvédnek, a' más hatóságba állomásozott zászlóalj orvossal osztóva, elbocsátatja a' jó honvédet 'sat.

Ha nem restaurálunk, a' nepotismus és kiváltságosak között újból monopolium lesz a' hivatal.

Ha nem restaurálunk, divatból a' félszázados perek ki nem mennek.

Ha nem restaurálunk, a' burocratico-terroristicus rendszer újból lábra kap vesztegetéseivel.

Ha nem restaurálunk, a' huzavonák el nem enyésznek.

Ha nem restaurálunk, a' legnagyobb burocraticus önkény alá jutunk.

Ha nem restaurálunk, hiában győznek seregeink, hiába intézkedik országos kormányunk.

Ha nem restaurálunk, a' naponként eszmélő nép békétlensége újból forradalom küszöbére vezet.

Maradunk többnyire a' m. kormányon reactionarius alispánok, sz. bírák, polgármesterek.

Marad az eddigi nyomasztó rendszer.

Maradandóvá válik a' burocraticus önkény, mit legjobban gyűlöltünk.

Maradnak a' régiak, a' kik voltunk.

Igy tapasztaltam majd minden megyében, hatóságban, hol négy hónap alatt megfordultam.

Azért a' tisztújításokat ajánlom figyelmébe a' kormánynak.

Falusi.

Marosmegyéből, majus 19. (Vége.)

Bíró alispán kifejezven hogy ő a' népválasztási jogával játszani nem akar, ő tiszteli a' nép jogait, befolyását; 's hivatali körében kényelmetlenül érsi magát, míg a' nép meg nem erősítendi ott, ő itt a' kaputásokat nem nézi a' néporganjainak, 's ambar a' középponti bizottmány rendezésére mint végzett dologra vissza nem tér, de a' tiszték ügyében ezen bizottmány véleményét nem látja elegendőnek, kívánja: hogy a' nép véleményét hozzák ide a' népek képviselői, 's akkor szóljanak a' tárgyhöz.

Dózsza: ha a' középponti bizottmányt constituálnak és törvényesnek kinyilatkoztatjuk, annak tagjai törvény értelmében jogosítva vannak a' választás

tásra 's az utasítások kora lejárt, azonban mint maga is tisztviselő csak a' nép közvéleménye mellett kívánva viselni hivatalát, az alispán kívánatát osztja. Határozottassék bizonyos napra a' k. ponti v. újabb ülése, melynek tárgya a' tisztválasztás legyen 's addig a' nép küldöttei, értekezzenek e' tárgybán küldőkkel (sűrű kiáltás, hogy a' tisztviselői karral meg vannak elégedve.)

Hosszas szóváltások következtek: a' tisztviselők általában kívánták, hogy mellettök vagy ellenök a' nép közvéleménye minél inkább kivethető legyen, meg mások enuntialtnak állíták ezen tárgyat kapcsolatban a' korábbival.

Péterfi hitszóak indítványozá: minthogy ő 's tömérdek mások vannak még a' teremben, kik sem nem választottak, sem hivatalosok, alakuljon ezen gyűlés közgyűléssé, 's válaszon k.p. bizottmányt, mi ha kivihetetlen tartassék közgyűlés, így legalább nem vádolandják majd a' k. biztost, hogy szép sima szavaival a' népet kijátszotta 'sat.

Fülep F. forradalmi kort lát; kormányozzon a' kormánybiztos az általa alakított tisztséggel, 's legyen felelős; az egész középponti bizottmány maradjon el.

Dózsza nem nézi a' székelyföldet meghódított földnek, hogy igazgatása hadi lábra tétessék épen akkor, midőn még a' pártító szászág is tisztválasztási jogáról biztosítottatik; a' székelyföld verte nagyobb erővel ki az ellent Erdély határaitól, 's kebelében most béke van, 's alkotmányos formáit semmiméü forradalmi rendszerrel kockáztatni nincsen szükség.

Mind hevesebb és öszszebonyolodottabb vitakozás után a' k. biztos ismét discussio tárgyává tette: közgyűlést akar-e a' többség, vagy legalisálja a' középponti bizottmányt; ha azt akar, akkor a' bizottmány ideiglenesen constituálódjék véletlen szükségekre — ő mindenesetre a' nép üdvét 's javát akarva örömet beléegyerik a' közvéleménybe, 's kész a' lehető rövid idő alatt közgyűlést is hirdetni.

Egy rész ezt a' más azt akarta, most éles szóváltások, majd zajongás, a' tiszta akaratot kivenni lehetetlen volt. Többen ohajták a' közgyűlést; mások veszélyesnek tarták korteskedésnek tenni ki most a' népet.

Páll K. szerint enuntialva levén a' középponti bizottmány mostani alakban lett elfogadása; ez már nem lehet discussio tárgya, maradjunk meg a' határozat mellett.

Újból heves szóváltások, melyekben most jóakarát, majd akadékoskodás cserélték egymást; a' tárgytól gyakran messze eltérve, némelyek 's a' k. biztos is sürgette, hogy a' tárgyhöz szóljanak, mások a' tárgyat ismétlék; mások az enuntiatival azt superálnak nyilatkoztatták, némelyek közgyűlést, mások a' bizottmány maradását kiálto-

zák, de valóban a' többség kivehetetlen volt.

Biró kívánta, hogy a' mint eddig is gyakoroltatott, ne a' kiáltások, hanem a' szónoklatok határozzák el a' többséget. Kívánta, hogy tartások közgyűlés kizárólag a' követválasztásra 's a' középponti bizottmány megalakítására.

Dózsza recapitulálta a' gyűlés folyamát, kiemelte, hogy enuntiatio volt valóban a' bizottmányra nézve, de a' tisztségre nem (zaj); felmutatá a' jegyzőkönyvet, melyet hiven jegyzett; az utóbbi tárgy nem volt megvitatva, nem is volt enuntialva; de az mindegy ha volt ha nem, azután az elnök újra discussio tárgyává tette: ne fűrészsák ki, szóla végül, az elnököt, ki szabadelvűbb volt mint a' gyűlés maga, 's midőn a' középponti bizottmányt a' gyűlés még el nem fogadta, már késznek nyilatkozott a' közgyűlés megtartására, sőt mintán e' tárgyban a' gyűlés határozott, 's látta, hogy sok a' békületlen, újra discussio tárgyává tette, szépen, helyesen, mert ily rendezést csak általános beléegyezés legalisálhat; ha újból szönyegre jött 's az elnök is újból felteszi a' kérdést, hozzá szólani szabad, de hagyjunk fel a' meddő vitatkozással, a' közgyűlés legjobb; eredménye annak egy teljesen törvényes középponti bizottmány leendő, mondjuk ki: akarjuk a' közgyűlést 's annak megtartására kérjük fel a' k. biztos urat. Sűrű helyeslés után a' k. biztos kijelenté, hogy most már egész léleknyugalommal kimondhatja a' többséget, mely szerint a' közgyűlés iránti kívánatot kivette 's annak jun. 5-kén leendő megtartását ígérte, addig ideiglenesen felmerülhető olyas esetekben ezen ideiglenes bizottmány is összehivatathatván.

Miután ily szellemben ezen nem igen csendes vitatkozás lefolyt, felolvastatott többszöri éljenzések között Kossuthnak a' nemzet kormánya átvételéről manifestuma, melyre már aláírás útján emlékiratunkat korábban felküldettük, 's mely a' közgyűlésen újra felolvastatandónak határozottatott.

Felolvastatott Csány bucsuja, kitől a' székely nép fájva vált el, mint szintén Szentiványi beköszöntő irata, melyet a' nép a' fő kormánybiztos magas helyzetében 's hazafi akaratában vetett jó reménnyel kedves tudomásul vett.

Számolt k. biztosunk körutjában tett rendelkezéséről a' nevelés érdekében; mely szerint minden helységben úgy intézkedett, hogy vallás és nyelv különbség nélkül a' serdülő gyermekek, e' villongós időkben is az illő képződést meglegelhesék. Ezzel ezen előkészületi ülés elosztott.

Uj polgár.

Alóírtnál az enyedi menekültek számára leg-

ujabban adakoztak Kővárvidékéről: Letkai Pap György 10 rf.; Letkai Nagy Gergely 10 rf.; Székely Janos, udvarbiró 10 rf. pengőben.

A' két első adomány négy szegény család közt kiosztatott, az utóbbi Bányai Sándor erdősz családjának adatni rendeltetett.

Kolozsról: Toppler urtól, 2 p.rf. küldött két nyomorult számára, melly ki is adatott.

Nagy Ferencz.

Vegyes hírek.

— Budán 16,000 darab lőfegyver találtatott.

— A' Pesti Hirlap hitelt érdemlő hírek szerint írja, hogy Pozsony végvára kezünkben van.

— Henczyt 47-dik zászlóaljbeli százados Hertelendy lötte meg. Az első nemzeti lobogót pedig ugyanazon zászlóaljbeli honvéd Puspöki Gráciaán tüzte ki a' budai varormon. Jutalmul hadnagyságot és 1000 pftot nyert.

— Baden nagy fejedelemségben republica készül. A' nép 15 évtől 50-ig fegyvert fog. Országos bizottság alakult 14 tagból.

— A' Rajnavidék fölfegyverzte magát.

— Berlin bizalom szavazatot küldött a' frankfurtiakhoz 11 ezer aláírással.

— Csaknem egész Németországban fölkel a' nép 's vele tart a' katonaság.

(1) Kolozsvártt Tauffer János és fia elegy kereskedésben egy segédi hely ürességbe van. Ugy szintén egy jó erkölcsű ifju tanítványnak befogadtatik. (3)

(2) Az álladalom részéről f. h. 31-én az az csőtörtökön 's azt követő napon, reggeli 9 órakor kezdendő árverésen, ökrök, kisbornyas tehének, paripalovak, kantzák, igen számos juhak herbétek ketskék és sertések fognak Kolozsvártt a' városnak a' katonai laktanyával szemben lévő fogadója udvarán eladatni. (3)

CZUKOR ÉS KÁVÉ

(3) a' legjobb minőségben találtató Kolozsvártt TAUFFER FERENCZ vadmaeska czimű fűszer kereskedésében. (3)

(2) Tordán egy telek, melyen több szobákból álló lakház, pincze, minden gazdasági épületek, és 2 hold kert van, nem különben ben a' városban és mellette több hold lucernás és Balta czimes — 8 zsellérház — A' Tordai határon két méhes ház és anynyi méheskert 24 marhára való pajta — 200 szekerre való szénafü — Váltólag használható Buza és Törökbuzaföldek igen kevés szöllő és a' város végein fekvő több hold minden évben használható kerti földek haszonbérbe kiadók — Értekeződhetni lehet, Tordán százados Kovácsi János házánál. (3)